ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ
ԳԱՂԱՓԱՐ ԱՄԻՍՈՅ ԵՒ ՇԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ
20, փողոց Մեծ Ճատալճա, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

# ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՕՐԱԿԱՆ

ԱՌՕՐԵԱՅ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿ

10 ՓԱՐԱ

Rédaction-Administration
Grande rue de Péra
No 20, Constantinople

10 ՓԱՐԱ

ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԳԻՆ ՄԸ ՏԱՐԻԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՎԱՒՈՐ ՄԻ ԽՆԱՅԵՔ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԳՆԱՅԻՆ ՑԱՆԿ

Մէկ տարի 12 ամսուան համար . . . 75 ղրուշ
Վեց ամսուան համար . . . . . 40 »

ԳՈՒՆԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՑԱՆԿ

Տարեկան համար . . . . . 100 ղրուշ
Վեց ամսուան համար . . . . . 50 »

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՀԱՍՑԷ

Ֆրանսայի համար . . . . . 22 ֆրանք
Ռուսիոյ համար . . . . . 11 »

ՕՏԱՐԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՍՏԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՎԱՒՈՐ ՄԻ ԽՆԱՅԵՔ

Մէկ տարի 12 ամսուան համար . . . 5 ղր.
Վեց ամսուան համար . . . . . 3 »

Ընդունելութեան ժամերը առաւօտեան ժամը 9-էն մինչեւ կէսօր։

## ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ ՏԱՐԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԸ

Ա. Ս.

Ի՞նչ է հայկական հարցը։

Ահա հարց մը, որ ամէն օր կը լսենք, ամէն օր կը կարդանք, ամէն օր կը կրկնենք, ամէն օր կը գրենք, ամէն օր կը խօսինք, ամէն օր կը մտածենք, ամէն օր կը տառապինք, ամէն օր կ՚արտասուենք, ամէն օր կ՚արիւնենք, ամէն օր կը մեռնինք։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄ

# ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ

Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ես ամեն գիշեր հիշում եմ ձեզ, ո՛վ իմ սիրելի ուսուցիչներ, ո՛վ իմ հոգևոր հայրեր, ո՛վ իմ ուսուցիչներ, ո՛վ իմ ընկերներ, ո՛վ իմ եղբայրներ, ո՛վ իմ քույրեր, ո՛վ իմ ամենասիրելի ընկերներ, ո՛վ իմ ամենասիրելի եղբայրներ, ո՛վ իմ ամենասիրելի

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1714 Նոյ. 22ին կը վախճանի Աղեքսանդր Ա. Ջուղայեցի կաթողիկոսը, որ ընտրուած էր 1706ին։

—1827 Նոյեմ. 22ին կը ծնի Մխիթարեան միաբան Հ. Դարեգին Վ. Զարպհանէլեան, որ ուսումնասիրութիւններ հրատարակած է հին Հայ գրականութեան վերաբերեալ։

## ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ կէսմթնոյն տաքութիւն էր

| | | | |
|---|---|---|---|
| Կ.Պոլիս | 4 | Պէրլին | — |
| Արքանկէլ | —15 | Բարիզ | 1 |
| Սօֆիա | —14 | Ալթէնք | 13 |
| Իզմիր | 12 | Տրապիզոն | — |
| Բեռլին | — | Վիեննա | —5 |
| Պրիւքսէլ | 2 | Մելանիկ | — |

# ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ երէկ առաւօտ Նչան Թաչի երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սահակ փաշային, որուն հետ տեսակցեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը իր տեսակցութեան արդիւնքը պիտի հաղորդէ յառաջիկայ ուրբաթ օր գումարուելի Ատեն Ժողովոյ նախին մէջ։ Ապա Ս. Պատրիարքը Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը այցելելով, նորոդ հանգուցեալ Սահիան փաշայի գերեզմանին վրայ հոգւոց մը կարդաց։

ԲԱՐԻԶԻ Հայոց նոր չինուելիք մատրան համար կազմած գնելու նպատակաւ, նոյն հոգաբարձութեան առենապետ Ամանիկ էֆ. Էգնեան 100000 ֆր. նուիրած է, կը գբեռն ֆրանսական թերթերը, բայց ազդ. աղբիւրէ այս մասին աւելի տեղեկութիւն չկայ։

ԵՐՈՒսԱղԷՄի Ծուխոց Տ. Դամիանոս Պատրիարքը, երէկ ընկերակցութեամբ Հալէպի Մեդրոպոլիտ Տ. Նկոտարիոսի, իր Պոլոյ փոխանորդին և գործակատար էֆ.ին և ուրիշ վարդապետի մը, Ազգ. Պատրիարքարան փոխադարձ այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարքին, բայց Ընծայումն Ս. Աստուածածնի ժողին առթիւ Պատրիարքարանը փակ և հետեւաբար Ս. Պատրիարքը բացակայ ըլլալով, իր այցետոմսը ձգեց, յայտնելով թէ ուրիշ աւելիւ դարձեալ պիտի գայ։ Տ. Դամիանոս Սրբազան իր այցետոմսը ղրկեց նաև երուսաղէմի փոխանորդ Տ. Գէորգ եպս. Երզնկեանի։

ԿԻԼԻԿԻՈՒ կաթող. տեղապահ Տ. Կիւրակոս եպսկ.ի առաջարկութեամբ, Խապահան Տ. Սահակ սրբազան նոյ. 4ին կիրակի օրը Առաջնայի Ս. Մեհրմանոս եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցանելով կիւրինի գիւղերէն Գուրտու Գայայի վրայ քահանայ ձեռնադրեր է տիրացու Պետրոսը և անուաներ է Պետրոս քհ.։ Տ. Սահակ սրբազան նոյ. 9ի ուրբաթ օրն ալ չոգեկառքով Տարսոն գացեր, և հետեւեալ օրն ալ քաղաքին Ս.Աստուածածնի եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցանելով կիւրինի գիւղերէն Գուրտու Գայայի վրայ քահանայ ձեռնադրեր է տիրացու Պետրոսը և անուաներ է Պետրոս քհ.։ Տ. Սահակ սրբազան նոյ. 9ի ուրբաթ օրն ալ չոգեկառքով Տարսոն գացեր, և հետեւեալ օրն ալ քաղաքին Ս.Աստուածածնի եկեղեցիին մէջ Մահտեսի Մսեխ աղայի որդւոյն և հարսին, որոնք զուգադիպութեամբ մը միեւնոյն օրը կնքեր են իրենց մահկանացուն, հոգւոց համար Ս. Պատարագ մատուցեր է։ Տ. Սահակ սրբազան այս առթիւ քարոզ խօսեր է։Տ. կիրակոս և Տ.Սահակ եպսկոսները, նոյ. 1ին Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տօնակատարին առթիւ, Ատանայի կառավարական ապարանքը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուեր են կուսակալ Վեհմ. Պահրի փաշային և քարեմաղթութիւններ ըրեր են Ն. Կ. Վեհափառութեան տրեւչատութեան համար։ Երկու սրբազանները արժանավայել կերպով հիւրասիրուելէ յետոյ վերադարձեր են։

ՍԵԼԱՆԻԿի ժողովուրդէն մէկ քանի անհատներու ստորագրութեամբ գիր մը հասած է Պատրիարքարան, որով գանգատներ կ'ընեն տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Արբէն քհնյ.ի մասին։ Նոյն հովիւն ալ իր կարգին մէկ քանիներու դէմ գանգատներ կ'ընէ։ Այդ գիրերուն պարունակութիւնը աչքի առջեւ չունինք, բայց մեզ տրուած տեղեկութիւններէն հետեւցնելով, կ'ըսենք թէ աւելի մանակի հակառակութեան արդիւնք պէտք է ըլլայ, քան թէ լուրջ դիտողութիւն մը. մանաւանդ որ Արբէն քհնյ. իր պաշտօնին մէջ ամէն անձնուիրութիւն և աշխատութիւն կը նուիրէ յինչպես կը պատմեն չէզոք անձեր, և թերեւս իր խիստ բնաւորութիւնը քիչ մը դժգոհ թողած ըլլայ ժողովուրդին այն մասը, որ դիտողութեան դէմ չատ ամուր կերպով փակած է իր ականջները։ Պատրիարքարանը նկատողութեան չէ առած այդ գանգատները, քանի որ հիմնաւոր բան մը չկայ մէջտեղը։

ՁՄԻՒՌՆԻԱՑԷՆ մեզ ղրկուած է տեղւոյն Ս. Լուսաւորչեան Ազգ. Հիւանդանոցի հարիւրամեայ յոբելեանին առթիւ պատրաստուած տեղեկագիրը, որ կը պարունակէ Հիւանդանոցի հաստատութեան պատմութիւնը։ Բաւական տեղեկութիւններ կան նաեւ Զմիւռնիոյ հայ գաղթականութեան մասին, որ մօտաւորապէս 480 տարուան գոյութիւն մը ունի։ Այս պատմութիւնը սահուն լեզուով գրուած է «հիմնուելով մեր ձեռքը ունեցած աւելի կամ նուազ վաւերական աղբիւրներու վրայ եւ առաջնորդուելով անոնց ճշդապատում եւ մերթ հաւանական ծանօթութիւններէն»։ Երեք չրջանի բաժնուած է տեղեկագիրը։ Ա. Շրջան՝ 1801էն 1842. այս չրջանը իր մէջ կը պարունակէ ո՛չ միայն 1801ի վերաշինութեան պարագաները, այլեւ այս թաղականէն չատ առաջ արդէն գոյութիւն ունեցող հիւրանոցի, աղքատանոցի և նախնական հիւանդանոցի վիճակը։ Բ. Շրջան 1842էն 1879։ Գ. Շրջան 1879էն 1901։ Բաւական կարեւոր աշխատութիւն մըն է այս, սակայն աւելորդ կը տեսնենք քաղուածներ ընել, որովհետեւ երբ անցեալ տարի հիւանդանոցի հիմնարկութեան Ծոբեւեանը կատարելու առաջարկ եղաւ, այն առեն համառօտիւ ներկայացուցինք պատմութիւնը, թէպէտ այս անգամ հրատարակուած գործը պաշտօնապիրներով և վաւերական տեղեկութիւններով ճոխացած է և պէտք էր որ դին մը որոշուէր և ծախուէր ի նպաստ նոյն հիւանդանոցին։ Այդ Տետրակին կցուած է նաև եղրակացութիւն մը որուն մէջ ըսուած է թէ, հիւանդանոցի արդի եկամուտները անբաւական կուգան տուկալու տոր օրէ օր աւելցած պէտքերուն և ծախքին, և թէ իզմիրի մէջ կ'աւելնան գաւառացի տուրի կամ ամուսնացեալ պանդուխտներ, և ներքին հեռաւոր կամ մօտաւոր գաւառներէ հայ հիւանդներ և ախտաժէտներ ծախքի և երթեւեկութեան մասին աւելի դիւրութիւն կը գտնեն դիմելու իզմիր դարմանուելու համար։ Ուստի յանձնաժողովը կ'ըսէ թէ հիւանդանոցը պէտք ունի Ա. տարափոխիկ և մանաւանդ պէս-պէս հիւանդութեամբ վարակուածներուն համար առանձին չէնքի մը. Բ. կանոնաւոր լիմարանոցի մը, Գ. պահեստի դումարի մը, առաջքն առնելու համար անակնկալ ծախորդութեանց և այն ամէն հաւանական պատահարներու, որոնք կրնան յառաջ գալ ժողովրդական նպաստները դադրեցնող և եկամուտներու աղբիւրները ցամքեցնող առեւտրական տագնապներէ։ Այս պէտքերը լրացնելու համար մօտաւորապէս 1500 ոսկիի պէտք կայ և այս գումարը հայթայթելու համար յանձնաժողովը դիմած է բարեսէր անձերու և հարկաւ այս դիմումը անպատասխանի չի մնար, այսպիսի կարեւոր հաստատութիւն մը կանգուն պահելու համար։ Ծոբեւեանի հանդէսը պիտի կատարուի 1902 Մարտ 31ին։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿԷն կը գրեն թէ՝ Լազարեան Ձեմարանի, և Մասկուայի ու Բեռլերսպուրկի հայ եկեղեցիներու հիմնադիր Յովհաննէս Լազարեանի մահուան հարիւրամեակին օրը, հոգեհանգիստ կատարուեր է հանգուցեալին գերեզմանին վրայ։ Ամբողջ հայ ուսանողութիւնը ներկայ գտնուեր և ուսանողներէն մէկը ճառ մը կարդացեր է և նոյն միջոցին ուրիշ ուսանող մը մօտեցեր է հանգուցեալին գերեզմանին և չքեղ արծաթեայ պսակ մը դրեր է Բեռլերսպուրկի հայ ուսանողութեան կողմէ։ Իշխանուհի Աթամելիք Լազարեան այդ արարողութեան ներկայ գտնուելով, հետեւեալ օրը 1,000 րուպլի նուիրեր է ուսանողութեան, հանգուցեալի յիշատակին համար։

ԱԶԳ.— Սկիւտարի Երից Թաղից Աղքատախնամս չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Նչան էֆ. Հանէսեան 95 ղ.։ իր դստեր ամուսնութեան առթիւ, ինչպէս նաև Միհրան էֆ. Սէմէրճեանէ 20 եւ Միհրան էֆ. Էսէֆեանէ 95 ղ.։ իրենց ամուսնութեանց առթիւ։

Ի դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ
Վ. Առենադպրի Առենապետ
Բրլեամ Պէրպէրեան Բեռլ Մոբէրլեան

Ալանեան, Ֆէրուհան, Սէրվէրեան, Մանուէլեան, Գալաեան և Գրբգճեան ընտանիքները իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն եկեղեցական հայրերու և համայն աղգայիններու և օտարազգիներու, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՇԱ ԱԼԱՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և այս տխուր առթիւ ցաւակցութիւն յայտնելով պատուեցին հանգուցեալին յիշատակը։

### ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ատանայի Հայ-Ռոմէական ազգային-ներէն կառավարական թարգման Սիւլեման Աւետիս էֆ.ի աղջկան Օր. Արաքսի Սիսլեանի ընդ Տօքթ. Կարապետ էֆ. Փափազեանի նշանտուութիւնը կատարուեր է Նոյ. 4ի կիրակի օրը։ Ներկաներուն մէջ գտնուեր է նաև Պապաեան Տ. Սահակ եպսկ. որ նշանօրհնութիւնը կատարեր և Պապանիկ ընելով օրհնելէ յետոյ բարեմաղթութիւններ ըրեր է։

## ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

### "ՕՐԻՐՀԱՆԴԱԿ,,ի

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն մեզ.—«Հակառակ բժշկական և ընտանեկան հոգածու խնամքներու, երկուշաբթի օր հողին յանձնեցինք Իզմիրի Հայ իգական սեռին պարծանքներէն, որքանցներու և մարդասիրական հաստատութեանց անձնուէր սատարող ազնիւ Օր.Լուիզա Յովհաննէս Բարսեղեանը։ Բարեգործական, կրթական և կրօնական հաստատութեանց ներկայացուցիչները կը գովէին մանկամարդ հանգուցեալը, որ իր խնամեալ դաստիարակութեամբը, ընդհանրին չնորհներովը, Ամերիկեան աղջկանց վարժարանի գրասեղաններէն մինչև որբանոցները տարածեց իր աշխատութիւնը։ Դեղարուեստի սիրահար Օր. Բարսեղեան յաղող կերպով կը գծէր ջրանկարչ և պարզ նկարներ, և աստղագործութեան ընտիր գործեր կ'արտադրէր։ Առաջնորդ սրբազանը կը նախագահէր յուղարկաւորութեան ամուր արարողութեան. Ներկայ էին որքանցներու ուսուցիչներ ևլն.»։

# ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

4 Դեկտեմբեր 1901

| | | |
|---|---|---|
| Ֆրանս. 3% | (3% Français) | 101.65 |
| Րէժի | (Tab. Turcs) | 313. |
| Գոնսոլիտ | (R. Turque D.) | 24.97 |
| Երկաթուղի | (Lats Turcs) | 109. |
| Գանք Օթթ. | (Banque Ott.) | 532. |
| Թրանսվալ | (Transvaal) | 82.— |

# ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

( Այս առտուան )

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ուլայի Բ. աստիճան սրբուեցաւ Ներքին Գործոց Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղար Ահմէտ Նազմի պէյի։

ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ և հեռագրաց վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ խիստ աւելցնելիկարի նահանգին Մանիսա գիւղախումբին մէջ թղթատարական մասնաճիւղ մը հաստատուած է, ուր միայն պարզ նամակներ պիտի ընդունուին։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ Ռուսական տորմիղը անցեալ ուրբաթ օրը այդ քաղաքը հասեր է։ Տորմիղը կը բաղկանայ 3 մարտանաւերէ.—Նէֆէլ Ա. կայսր զրահաւորը, որ 30 թնդանօթ և 652 նաւազ ունի, Թէոդոսիա ածաւորակը, որ 14 թնդանօթ և 182 նաւազ ունի և Հաղէյ-թնդանօթակիրը, որ 16 թնդանօթ և 186 նաւազ ունի, Այդ փոքր տորմիղին հրամանատարն է Գ. կարգի ծովակալ Բրիէկըր։ Նէֆէլ զրահաւորը նոյն գիշերը ներկարական հրախաղութիւններ ըրեր է։ Յաջորդ օրը կուսակալին և ծովակալին միջև պաշտօնական այցելութիւններ փոխանակուեր են։

ԿԱՑՍ. ԹԻԿՆԱՊԱՀ Ահմէտ Ալի փաշա առջի օրը այցելեց Պարսկական նորընտիր դեսպան իշխան Միրզա Ռեզա Խանի։

ԸՆԴԱՑՈՒՄՆ Ս. Աստուածածնի ժողին առթիւ, երէկ առտու Բերայի Ծուխոց Ս. Աստուածածնի եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Տ. Եռաքիմ Գ. Պատրիարքը, որուն կը սպասաւորէին Սինոդին 12 մետրապոլիտները։ Ներկայ էին ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ և քարտուղար Պ. Չէրպացքի, հելլենական դեսպան իշխան Մաւրոքորտատօ և ընդհ. հիւպատոս Պ. Ֆիլոն եւ Սերպիական դեսպան Զօր. Սաւա Կրուիչ։ Եկեղեցական արարողութենէն ետքը Պատրիարքը եւ ներկայ 3 դեսպանները եւ պաշտօնատարները եկեղեցիին Խորհրդարանը առաջնորդուելով պատուասիրուեցան։ Կէս օրին Պ. Լէոնիտաս Զարիֆի սեղան մը տուաւ ի պատիւ Պատրիարքին, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ 12 մետրապոլիտները։

ԺԱՆՏԱՒԱՏԸ.—Ալեքսանդրիոյ մէջ Նոյ. 25էն մինչեւ Դեկտեմբեր 2 ժանտախտի ոեւէ նոր դէպք պատահած չէ։ Եգիպտոսի միւս տեղերուն մէջ ալ նոր դէպք չկայ։ Զիֆթէի մէջ նոյմ. 25ին ժանտախտի մահ մը պատահած է։

—Ծունկս 3էն մինչեւ հիմայ Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտի 52 դէպք և 25 մահ։ Եգիպտոսի միւս տեղերուն մէջ նոյն թուականին 133 դէպք եւ 65 մահ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԱՐԿԱԾԵԱՒՆԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ.— Լոնտոնի մէջ հանգանակութիւն մը բացուած է Էրզրումի երկրաշարժի արկածեալներուն նպաստելու նպատակաւ։ Տրուած նուէրները պիտի ընդունին Լոնտոնի մէջ դրամատէր Հէնրի Ս. Փինկ եւ ընկերութեան եւ Պոլսոյ մէջ Սըր Ուիլիըմ Ուիդալի կողմէ։ Այդ նպաստները պիտի յանձնուին Էրզրումի անգլ. հիւպատոսին, եւ պիտի բաժնուին կարօտեալներուն կառավարական մասնախմբին կողմէ։

ՊԵՐՈՒԻԹի ԲԺՇԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Այսօր Մէսամբրիի չոգենաւով մայրաքաղաքը կը հասնի Պերուիթի ֆրանսական Բժշկական Վարժարանին տարեկան քննութեանց ներկայ գտնուելու համար ֆրանսայի Կրթական նախարարութեան կողմէ կարգուած յանձնաժողովը, որուն անդամներն են Պ. Թուանօ՝ Բարիզի Ֆաքիւլթէին անդամ, Պ. Տոյոն՝ Լիոնի բնախօսական ուսուցիչ, եւ Պ. Ֆօռ։

ՕՏԵԱՑԷՆ կը գրեն նոյեմբեր 27 թուականով.—

«Վերջին 12 օրերու միջոցին ժանտախտի ոեւէ նոր դէպք չպատահեցաւ քաղաքիս մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները կ'ըսեն թէ մի՛այն երեք մահ պատահած են ժանտախտէն։ Կասկածելի հիւանդները բժշկական հոկողութեան տակ առնուելով աղատ արձակուած են։ Միւս կողմէ սակայն նաւահանգստի գործաւորներու պատուաստումը կը չարունակուի, իբր կանխագուշութիւն։ Տակաւին անկարելի եղած է ըստուգել թէ ժանտախտը ո՞ւրկէ Օտեսա մըտած է։ Թէեւ ժանտախտի նոր դէպքերու յանցաւորներ չկան, սակայն քաղաքապետութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցները կը վախցնեն ժողովուրդը։ Կը կարծուի թէ ժանտախտը գաղթումէն մտած է հոս։ Գոհացուցիչ է որ քաղաքը ու նաւահանգիստը ժանտախտէ աղատ հռչակուած են ամէն տեղ»։

ԲՈՒՐԻԶի Օսմանեան դեսպան Միւնիր պէյ առջի օրը Բ. Դուռը երթալով այցելեց Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սահտ փաշայի և Արտաքին Գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան մարքիզ ը Մասլոբինայի ի պատիւ երեքշաբթի գիշեր Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ կոչունք մը տուաւ եղաւ, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Դատական նախարարը, Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սահտ փաշա, Սպառազէտ Բիղա փաշա, Ծովային, Արտաքին եւ Ներքին Գործոց նախարարները, Թնդանօթաձրանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Երմտական եւ Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարները, Մեծ-Եպարքոսութեան Խորհրդական Թէվֆիք փաշա, Կայս. Պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն ոմանք և Իտալական դեսպանատան պաշտօնատարները։ Հացկերոյթէն ետքը երաժշտական ներկայացում մը տրուեցաւ, ուրկէ ետքը դեսպան Մարքիզ ը Մալասբինա պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայութիւնը ընդունուելու։

ԵՐՈՒսԱղԷՄի ֆրանսական նորընտիր հիւպատոս Պ. Տիւմայի պաշտօնին վաւերացման համար ֆրանսական դեսպանատան կողմէ դիմում եղած է կայս. կառավարութեան։

—Երուսաղէմի մէջ Լատինական վանքի մը չինութեան արատնութիւն տրուեցաւ Բ. Դրան կողմէ։

ԴԱՀԻՐԷՆէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ Խիվ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաշա առջի օրը Խարթում հասնելով Անգլեւեգիպտական բանակին կողմէ ընդունուեր է զինուորական պատիւներով։

ՄԱՐՏՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան կողմէ ծանուցուած է ամէն կողմ թէ՝ մանիֆէսթներու արձանագրութիւնները պէտք չէ երկար ատեն բաց մնան, եւ թէ 15 օրէն պէտք է յանձնուին մանիֆեսթոյի կեդրոնական գիւանին հակառակ պարագային պատճառ եղողները ծանր պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

### ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԳ.— Տեւող գէշ օդին հետեւանօք 240+700 քիլոմեդրի գիծը աւրուած է Պիւլէնճքի և Գարաքէօյի միջեւ։ Հետեւաբար մինչեւ նոր տնօրէնութիւն յիշեալ գծին վրայ ապրանքներու և անասուններու փոխադրութիւնը դադրած է։ Գալով ճամբորդներուն եւ անոնց պայուսակներուն, անոնք յիշեալ գծին մօտ կառքերով պիտի փոխադրուին մինչեւ աւրուած գծին միւս կողմը, ուրկէ պիտի չարունակեն իրենց ճամբորդութիւնը։ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ Հայոց Փաշա, Դեկտ. 4 1901

# ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 Դեկտ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պուռլա պահանջեց կառավարութենէն, որ գէնէ բոլոր երկաթուղիի գիծերը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Կարդինալ Ռամբօլլա պատասխանեց Սպանիացի եկեղեցականներու գրին։ Բաւ թէ Միաբանութեանց մասին եղած հրամանագիրները մեծապէս կը զբաղեցնեն Պապը, որ իր կարծիքը յայտնած է արդէն Սպանիոյ կառավարութեան։ «Իմ բարեխիղճ» կ'ըսէ թէ Պապական նուիրակը յայտարարած է դատական նախարարին թէ անկարելի է առայժմ բարեփոխել Քանքրոտան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Առաւօրէն ձիւնեց առատ, չին անգամ այսօր։ Ջերմաչափը զերոյէն վար հինգ աստիճան կը ցուցնէ, ինչ ո անծանօթ է ներկայ եղանակին համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԴՐՆ.— Խորհրդարանին բացման առթիւ ներկայացուեցաւ 1902—3ի եւրտացոյցը, որուն ծախքերուն գումարն 610,827,688 տոլար։

ԲԱՐԻԶ.—Մերակոյտի եւրտական յանձնաժողովը ընդունեց այն տեղեկագիրը, որ 265 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւնը կ'ընդունի առանց բարեփոխման։

ՄԱՏՐԻՏ.—Եւրտական նախարարը յայտարարեց թէ հրաժարական պիտի տայ, եթէ Զօր. Վէյլեր պնդէ պատերազմական եւրտացոյցին վրայ ըսաւիլք 9 միլիոն ֆր.ի յատկուածին վրայ։

ՊՈՒԼՆՕՍ—ԱՑՐԷՍ. — Արժանթինի և Չիլիի միջև յարաբերութեանց խզում մը մօտալուտ է։

## ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 4 Դեկտ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի Շահը բանակցութիւններ կը կատարէ թէհրանի ռուսական դեսպանատան հետ, 80 միլիոն րուբլիի նոր փոխառութիւն մը կնքելու համար։

—265 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւնը հաւանաբար Դեկտ. 20ին հրապարակ պիտի գայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեդորիայէն հասած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Լորտ Բըլըրը զինադադար մը առաջարկած է Պոէր զօր. Պոթայի, հաշտութեան նոր բանակցութեանց սկսելու համար։ Բայց զօր. Պոթա, որ զօրեղ գունդի մը գլուխը կը գտնուի, ընդհակառակն կը բաղձայ ճակատամարտ մը մղել նախապէս։

## ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՐՈՒՄԻԼիի երկաթուղւոյ պարտաթուղթերը և Օսմ. գօնսոլիտը, որոնք 4.5 ամիսէ ի վեր հետզհետէ անկումի հակամէտ էին, չաբաթէ մը ի վեր յանկարծական բարձրացում մը ստացան։ Երկաթուղին եւ Գոնսոլիտը, որոնք 96-98 ֆր. և 25 ղ 10 փարա էին, 10-12 օրուան մէջ յանկարծ 10 ֆր. և 2 ղ.ի բարձրացում մը ունեցան, մինչպէս որ Ղալաթիոյ սակարանին մէջ սեղանաւորական ոգեւորեալ գործառնութիւնները վերսկսան, թէեւ երէկ իրիկուն գիները թոյլ էին, ինչպէս կը տեսնուի սակարանի ցուցակէն։

Այս բարձրացման պատճառն է Բարիզի և Պրիւսէլի սակարաններուն մէջ Օսմանեան թուղթերուն բարձրացումը, որ յառաջ եկած է Հնդ. Պարտուց վարչութեան հաստիքներուն անհամեմատ կերպով աւելնալէն։

## ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՕՆՍՈԼԻՏԷ

| | |
|---|---|
| Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ | 27.04 |
| Երէկուան բարձր գինը | 27.12 |
| Երէկուան վար գինը | 27.01 |

ՐՈՒՄԻԼԻի ԵՐԿԱԹՈՒՂի

| | |
|---|---|
| Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ Ֆր. | 106.75 |
| Երէկուան բարձր գինը | 108.75 |
| » վար » | 106.25 |
| Րէժի Լ. Օ. | 13.25 |
| Թրամվայ բաժնեթուղթ | 5.55 |
| » պարտաթուղթ | 483 |
| » Ժուխսանս | 1.40 |
| Օսմ. ապահովագր. ընկ. Լ. Օ. | 3.70 |
| Րիւօրիթէ Թիւրք | —.— |
| Թրանսվալ Ֆր. | 78.— |
| արաժ | 465. |
| Գրէտի Ֆոնսիէ էժիթսիէն | 265. |

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

| | |
|---|---|
| Մէջիտիէ արծաթ Ղ. | 108.02 |
| Մէճիտիէ | 97.10 |
| Անգլիական ոսկի | 110.02 |
| Ֆրանսական ոսկի | 87.22 |
| Քրիմից | 51.08 |
| Բօլ. | 90.20 |
| Րուպլի Թղթադրամ | 8.60 |
| Ռուսդի 3 ամիս | 110.— |
| Բարիզ | 22.88½ |

ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

| ԼՈՆՏՈՆ 3 Դեկտ. Անգլիական | ԲԱՐԻԶ 3 Դեկտ. Ֆրանսական |
|---|---|
| Անգլ. գօնս. 91.81 | 100.50 |
| Օս. գօն. սէռի B. 49.75 | |
| 2 » » C. 26.50 | 27.30 |
| » » » D. 24.62 | 24.95 |
| Գանք Օթթօմ. | 529.— |
| Թրանսվալ | 82.— |
| Օսմ. Րէժի | 312.— |
| Բրիօրիթէ | 497,— |
| Օսմ. Մաքսատուն | |
| Օսմանիէ | 519.— |
| Գրէտի Լիոնէ | 452.— |
| Իտալական | 101 |
| Սպանիական | 100.30 |
| | 73.25 |

### ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Սահակ էֆ. Խանճեան ներկայ տարւոյս համար ի նպաստ Հիւանդանոցիս կատարած հացագնի տարեկան հանգանակութեան մնացորդ գումարն եւս 245 ղրչ. յանձնած է Հոգաբարձութեանս ըստ յետագայ ցուցակի.—

Ցուցակ երկրորդ

Գումար նախորդ ցուցակի 977½ ղրչ.։ Տեարք՝ Գալուստ Ճ.Մուրատեանց, Ի. և Գ. Իսրայէլեան եղբարք, Համբարձում Թրընկըրեան 20ական։

Խաչիկ Սարգիսեան, Խաչիկ Քանքանեան, Մարտիրոս Մարտիկեան, Մկրտիչ Ծովհաննէսեան, Ճարութիւն Մերկերեան, Ճակոբ Պառաւեան, Նչան Պէրպէրեան, Պետրոս Էգնաեան, Տքդ. Ալլահվէրտեան, Տքդ. Ձէվահիրեան, Բերովբէ Թուլումճաճեան, Օննիկ Նիկողոսեան, Տիկին Ագապի Է.Թընկրեան, Տիկին Էլիզա Գ. Գառնակերեան 10ական։

Գաբրիէլ Տաղրեան, Գառնիկ Բարսեղեան, Լեւոն Վարդանեան, Մանուկ Համամճեան, Ճարութիւն Լազարեան, Ճարութիւն Պաղճեան, Սիմոն Ճակոբեան, Տիգրան Բարսեղեան, Օննիկ Մոգոսեան 5ական ղրչ.։ Գումար 1222.50 ղրչ.։ (Կը խ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՀԱԳՆԱԼԱՆ

Գ.Թ.

ՀԱՅ ՄԱՐՏԻԿԸ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆՈՒՄ

— Հայ մարտիկ, հայ մարտիկ, հայ մարտիկ։

Մահմետ Ալին ձեռքի թաշկինակով մը դեմքի քրտինքը կը սրբէր, երբ ներս մտաւ Օրմանեան էֆէնտին։

— Ուր, ուր է հայ մարտիկը, որ ինծի պիտի ցուցնէ, թէ ինչպէս կռուեցաւ Վարդանանց պատերազմին։

Օրմանեան էֆէնտի ժպտեցաւ, երբ Մահմետ Ալիի ձայնին մէջ զգաց ոչ միայն հետաքրքրութիւն, այլ նաեւ հիացում։

— Ներեցէք, պէյ էֆէնտի, ես ինքս հայ մարտիկ չեմ, ուրեմն ինծի համար դժուար է ձեզի ցոյց տալ հայ մարտիկը։ Ես միայն կրնամ ձեզ ծանօթացնել հայ մարտիկի մը հետ, որ ինծի համար ամենէն սիրելին է։

Մահմետ Ալի ուրախացաւ, որ Օրմանեան էֆէնտի հայ մարտիկ մը չէ, որովհետեւ ինքն ալ կը նախընտրէր հայ մարտիկի մը հետ ծանօթանալ։

— Ուրեմն, ո՞ւր է հայ մարտիկը, որ ինծի պիտի ցուցնէ, թէ ինչպէս կռուեցաւ Վարդանանց պատերազմին։

— Ինծի, պէյ էֆէնտի, ինծի, ինծի, ինծի։

— Ինչ, դուք հայ մարտիկ էք։ Ուրեմն ինչո՞ւ չէք ըսեր, որ դուք էք հայ մարտիկը։ Ինչո՞ւ ինծի հետ խաղ կ՚ընէք։

— Ես ըսի, որ ես հայ մարտիկ չեմ, այլ հայ մարտիկի մը հետ ծանօթացնելու համար ձեզ կը տանիմ։

Մահմետ Ալի ուրախութենէ կարծես պիտի խենթեւար։ Ան ոտքի ելաւ եւ սկսաւ ձեռքերը շարժել։

— Ուրեմն, ես կրնամ հայ մարտիկին հետ ծանօթանալ։ Ես կրնամ հայ մարտիկին հետ ծանօթանալ։ Ես կրնամ հայ մարտիկին հետ ծանօթանալ։

Օրմանեան էֆէնտի ժպտեցաւ եւ ըսաւ.

— Ինծի հետեւեցէք, պէյ էֆէնտի, ես ձեզ պիտի տանիմ հայ մարտիկին մօտ։

Մահմետ Ալի ուրախութենէ ցատկոտելով Օրմանեան էֆէնտիին հետեւեցաւ։

— Ինծի, ինծի, ինծի հետեւեցէք, ես ձեզ պիտի տանիմ հայ մարտիկին մօտ։

Օրմանեան էֆէնտի ներս մտաւ Վարդանանց պատերազմին մասնակցած զինուորներուն սենեակը։

— Ո՞ւր է հայ մարտիկը, որ ինծի պիտի ցուցնէ, թէ ինչպէս կռուեցաւ Վարդանանց պատերազմին